

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
széchenyi-utca SIMON-ház József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

Előzetes pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési árai

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési díj

Ottasábas petitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábas petitsorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Csütörtök Aprilis 23.

80. szám.

Bismarck is ember.

(T.) Bismarck herceg a lélektan világában oly jelenség, ki miatt új axiómákat kell fölláttatni a pszichológusoknak. Becsületben a szegénység, nagyságban a bukás próbálja ki az embereket, már pedig ha a Bismarck nagyságát bukása utáni magatartásából akarnók megítélni, a pszichologia axiómáival nagy összeütközésbe jönnének. Bismarck nem csak, hogy egy házsártos vénasszonnyal hasonlítja magát össze, de az ellenzéki dühösödött bukott kancellárt a volt kancellárral oly ellentétbe állítja, hogy valóban kérdeznünk kell: vajjon tudja-e, hogy mit beszél?

Amit a konzervatívizmusról mondott, amit a kormányzásról és ellenzéki-ségről mondott, az határozott ellentétben áll azokkal a cselekedetekkel, melyeket mint kancellár elkövetett. Ő most a kormánytól az ellenzék meghallgatását követeli, a konzervatívizmusról pedig oly szabadelvű igéket hirdet, amelyeket mint kancellár nem vallott soha. Kor-tesévé lett önmagának és hizeleg az általa megvetett közvéleménynek. Azért ki merné megtagadni, hogy nem volt nagy ember? Amde ki merné állítani, hogy most is az?

És vajjon lehet ez? A nagyságnak és kicsinységnek meg van az a kölcsönös variációja, hogy amint az ember kicsinyből nagygyá, ugy nagyból kicsinyé lehet? Az ember csinálja-e a rangot vagy a rang csinálja az embert? Bismarck csinálta Németországot avagy Németország csinálta Bismarckot nagygyá? A körülmények fejlődése vezette-e Bismarckot a német egység létrehozása felé, avagy Bismarck fejlesztette s a körülmények összejártak?

Igaz, hogy Németország egységének történelme előttünk fekszik, de különböző tollból és különböző fölfogással megírva, mert vajjon, ha a száraz tényeket tartanók szem előtt, s részrehajlatlanul, elfo-

gultatlanul mennék lépésről-lépésre, nem derülne-e ki, hogy a német egységet a körülmények játszották a Bismarck kezére, hanem akiben meg volt az a furfang, hogy a körülményeket föl tudta használni. Furfang-e inkább mint nagyság? És vajjon későbbi viselkedései is, nem-e inkább furfangot mint nagyságot árultak el. Amely furfangot magával vitte Frídrichsru-hebe, míg nagyságát a hatalom jelvényeivel, befolyásaival s tényezőivel egyetemben a hatalom polczán hagyta el?

S vajjon miért toluinak most előtér-be e kérdések? Azért, mert a Bismarck jelenlegi viselkedése ellentétben áll a lélektan azon axiómáival melyek a nagyságot föltételezik és megállapítják: mert Bismarck az ő bukásából nem csak hatalmát de méltóságát is elvesztette, ami a valódi nagyságnak soha se merül alá az eseményekkel hanem a fölszinen marad mindig.

Ugy látszik, itt ismét igazolva van ama föltevés, hogy lehet valaki nagy, mint tényező, de nem következik, hogy mint ember is nagy legyen s hogy e kettő nem elválaszthatatlan tulajdonok, ha bár a valódi nagyságnak mind a kettővel birnia kell.

Ki tehát az a valódi nagyság mely előtt az apróbb emberiségnek tétet fejt hajtania érdemes? Van-e ilyen avagy volt-e ilyen, s mem pusztá fogalom-e éppen ugy, mint az abszolút szépség?

Vallásoknak, történelemnek igen is vannak nagy alakjai, de vajjon oly nagyok voltak-e a közvetlen szemlélők előtt mint amilyenek az utókor szemei előtt, a mely utókor a történelem látés-vén nézi őket, de csak a kimagasló és kidomborodó részleteket látja, nem lát-hatván az aljasabb helyeket és posványokat?

Vissza kell tehát térnünk ama kiinduló pontra hogy: „Por és hamu vog-muk“ Hogy abból a porból, amelyből le-vénk és amivé leszünk, nem kerülnek

ki istenek, hanem ellenkezően, minden isteni szikrát gyarlóvá teszen e porhü-vely. Abszolút nagyságot ne kívánjunk attól aki embernek született, mert éppen abban a pilanatban, melyben leginkább isteniténők csuklik meg lába s hull visz-sza ama sárba, melyből leve.

Főispáni titkárság megszűnése. A közigaz-gatás államotásának első áldozatai — mint a Pesti Hirlap írja — elég sajtószereiben a kinevezett főispáni titkárok állnak. A reform-törvényjavaslat lakonikus rövidséggel írja meg nekrolóját abban a rendelkezésben mely fölhatalmazza a főispánt, hogy jövőre a fogal-mazási teendők ellátására maga mellé rendel-hesse a vármegyei aljegyzőket egyikét.

A németkereskedelmi szerződés tárgyalá-sát rövid idő múlva, valószínűleg pár nap alatt befejezik. Még csak az állat-egészségügyi egyezmény és a vasuti konvenczió egy egy pontja felett folyik a tárgyalás. A szerződés-nek közzététele és a parlamentek elé való felterjesztése azonban nem történhetik meg mindaddig, míg a tárgyalások a többi államok-kal be nem fejeztetnek.

Országgyűlés.

Budapest. April 22.

A képviselőház mai ülésén folytatták a bírói és ügyési szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását s a 3 ik szakasz-tól a 9-ikig haladtak a részletes tárgyalásban. Az ellenzék részéről Polónyi Géza, Kemény Pál, Horánszky Nándor és Veszter Imre nyújtottak be módosításokat, melyeket azon-ban a ház. Szilágyi Dzsó igazságügyminisz-ter s Jellinek Arthur előadó fölszólalása után nem fogadott el.

Ezután öt interpellációra került a sor. Első or is K a a s Ivor báró interpellált a dunáninneni lutheránus egyház keblében föltámadt pánszláv áramlat ügyében azután K o m j á t h y Béla „Csongrádmegye közi-gazgatási állapotai“ tárgyában T ö r s Kálmán „Szentendréhez tanácsos város ama törek-vése tárgyában, hogy önálló törvényhatósággal fülruhassék“. — P o l ó n y i Géza „a honvéd tüzértiszteknek a közös hadseregbe s a cs. és kir. közös hadseregbeli tiszteknek a m. kir. honvédségbe való tömeges áthelyezése

miatt, P á z m á n d y Dénes a közös hadgy-miniszterium keblében történt kinevezések“ tárgyában.

A Komjáthy interpellációja igen érde-kes fölszólalásokra s Sz a p á r y Gyula gróf miniszterelnöknek arra szolgáló alkalmat hogy az egész ház tüntető helyesléssel kísért nyilatkozatokat tegyen. Sz a p á r y Gyula gróf miniszterelnök a Komjáthy inter-pellációjára rögtön tett egy előleges nyilat-kozatot. Fölemlítette a miniszterelnök, hogy Csongrádmegye közigazgatási állapotai valóban szegyenletesek s a saját hatáskörében mindent meg tesz a bajok szükséges orvoslására. Jelenleg a megyében 36 fogelmi vizsgálat van folyamatban, nagyobbrészt sikkasztás és pénz-kezelési hiba miatt. E törvényes vizsgálatok befejezésének megakadályozására mindenféle megengedett és meg nem engedett módon tö-rekesznek s a miniszterelnök legfőbb törek-vése a vizsgálatok törvényes lefolyását biz-tosítani. — A folyamatban lévő fogelmi ügyeket a törvény által megszabott hatóságtól el venni semmiképp nem hajlandó s megjegyzi hogy a mig ezek a maguk rendes útján be nem fejeztetnek, addig sem fákllyászenével, sem macskazenével, sem tömeges küldöttséggel elintézni az ügyeket nem lehet. Szapáry beszédét az egész ház rendkívül élénk helyes-léssel fogadta s Komjáthy örömet és köszö-nötét fejezte ki az előleges válaszáért.

H o r v á t h Gyula személyes kérdésben fölszólalt, mert a miniszterelnök válaszában magára önzést velt találni, ő ugyanis részt vett Szentesen egy fákllyászenében, de ez nem volt politikai kérdés s azt senkinek nincs joga egy interpelláció keretében bevonni az ő nézete szerint.

A debreczeni ügyvédi kamara felterjesztése.

A bírói és ügyési szervezet módosítá-sáról szóló törvényjavaslatról a debreczeni ügyvédi kamara a közzétett felterjesztést küldi az igazságügyminiszterhez. A felterjesz-tést Dr. B a k o n y i S a m u előadó szöve-gesztte:

Nagyméltóságú m. királyi Igazság-ügyminiszter ur!

A bírói és ügyési szervezet módosításá-ról szóló törvényjavaslat tervezett intézke-dései kamaránknál élénk érdeklődést ébresz-tettek fel, s ez okból a törvényjavaslat tan-ulumány tárgyává tétele özljából nehány

hozott egy férfi sem, nem ismeri a kalandok tiltott mezét — pedig az ő szivét igazán . . . persze hogy . . . az a mokány bajszkás hetyke jogászfiu olyan csinos gyermek, tet-szett a lánykának, gyakran gondol rá, hát ez volna a szerelem? S nézzék meg kérem, a tizenhat éves leány arczának kifejezését, szem-neinek fényét, valami kimondhatlan vágy, valami örökös ábránd lakik azokban, mert a természet már beoátta a fogékonyságot fiatal szivébe a szerelem iránt. Az a szép, nagy gondolat, hogy neki lesz egy embere, a kit majd ölelni szabad, mit a mama most oly szigoruan megtilt, hogy szabad majd csókolni, mire a guvernant most ugy vigyáz, az a gon-dolat egy rózsaszínű jövőt tár fel előtte: házasodni, eladó leány lenni. S kérem, jó uraim, tizenhat éves leányoknak szigoruan udvaroljanak, mert ha kérdik, hány évesek: — Piros pünkösdi vasárnapján multam tizennyolcz éves! mert eladó leány akar lenni.

S lesz belőle tizenhét éves leány, eladó leány, kifejlődött, megérett.

Átérti a női hivatás nagyszerű legen-dáját, tudatában van annak, hogy ő nagy leány. Bálókba jár és a zene büvös-bájos dallama, meg a tánczó férfiak forró szenvedélyes átkarolása; mell mellen, ajk ajkhoz közel; a szempillantások találkozása: a lé-lekzetek kábító sóhajai . . . ah, elbódítják az ő kis fejét. Almodozik, mereng. A férfi minden szava hatást gyakorol rá, egész lényét egy gondolat tölti be, egész lelkét egy vágy foglalja el: szeretettetni teszeni.

A női leleményesség legfinomabb eszkö-zeit hívja segítségül, divat, mesterkéltd modor, elváltozott kedély, férfias műveltség, mert tudja, hogy kell egy férfit lebilincselni, kinek ő neje lehessen. Udvarolnak neki. Képeletében ott látja folyton az ő kedves udvarlóját, álmait róla szövi, gondolatai róla folynak és azt veszi észre, hogy ah, milyen boldog volna, ha

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Hány éves a lány?

— A leány lélektani matematikája. —

Milyen indiskréció! Mert ha ki tudták számítani a fény gyorsaságát, a Mont Blanc magasságát, meg a tenger mélységét, hát bezeg még nem volt oly nehéz, mint kiszá-mítani, hogy hány éves a leány. Ne is ellen-kezzenek jó uraim és szép hölgyeim, hiába fekszik ott az anyakönyvi kivonat, itt megáll a matematikusok tudománya, mert a leányzó mindig mást fog mondani és csak nem akat-nak olyan udvariatlanok lenni és kételkedni a bibor ajkak szavaiban?

Hány éves a leány? milyen indiskréció! Hát a fészlő rózsabimbót kérdezik, hogy hány harmat-csókja érte őt? Hát a játszi pillangótól kérdezik, hogy mióta röpökdi körül a vi-rág pártát? S hány éves a leány? Én iste-nem! Szende arczának üde pirja elárulja az élet tavaszának hajnali ártatlanságát, mennyei fényben uszó szemeknek merengő sugarai el-árulják az ismeretlen remények ezernyi vá-gyait és koral ajkainak ingerlő mosolygásai bizonyítják azt, hogy ez még csak bimbó, nem virág.

S önök, jó uraim, mégis kíváncsiak, hogy hány éves a leány. — Pedig tudják, hogy hamarabb igaz az ezeregyéjszaka tündérregéje, mint a válasz a kérdésre, hogy hány éves. Ne tessenek ezt zokon venni. A leány attól a percztől fogva, amikor az ártat-lanság hamva: a szemérem, és a női hivatás eszköze: a tetszavgyú felbred picziny szivé-ben, mondóm e percztől addig, mig nászutra viszik, testileg és lelkileg rengeteg változáson megy át.

Az a remek-szép leány ingerlő idomai val, pajzán kedélyével és igéző arczával, az

a szép leány, ki büvös-bájos hatást gyako-rol reánk férfiakra, az a teremtés legtöké-letlenebb teremtése, aki csak azért van és akkor válik tökéletessé, mikor asszonyány lesz!

És a női természet e misztériuma, a sziv ezen titka, a női lélek mindenféle saját-szerűsége hozza magával, hogy örökös rejtelly marad: hány éves a leány? A kis leány őszinte, a süldő leány naiv, az érett leány tetszavgyó, az eladó leány férjet óhajt a mennyasszony mámorittas, de józan csak az asszony tud lenni!

És hogyjék el önök, jó uraim és kedves hölgyeim, az a Szfinx, amit mi nőnek neve-zünk, egy nagy, örök rejtelly és rejtelly az is, hogy hány éves a leány.

Hogy hány éves a gyermek-leány, ugy-e kíváncsi uraim, ez önöket nem érdekli. Mi-ként is? Hiszen az az édes kis teremtés még a jövő zenéje, mit még nem tudunk élvezni. De ez a gyümölcs könnyen érik. Ha tizenhárom kikelet vonul el felette, amikor kezd lányka számba jönni, oh akkor már kezd fejlődni benne a női természet örökös titka, már megvan az a rügy, mely magába rejti azt a nagy, szent misztériumot.

S mikor a kebel sóhajai oly andalítóan kezdenek játszhatóvá válni, a mikor a nőben felbred az a tudat, hogy ő a férfiak ellené-ben az élet küzdeletén egy örökösen ostromolt vár, hogy ő egy fokkal közelebb áll az iste-nhez, mint a férfi, akkor ébred fel benne a vágy is, közelebb jutni ahoz a czélhoz, hol a leány kezdi betölteni a hivatását. Tessék csak kérem megkérdezni, hogy hány éves a leány. S a tizenhárom éves leány tizenötnek mondja magát, mert baktisch akar lenni.

S a tizenöt éves! Hiszen ismerik önök a szilvának azt a természetes harmat-ság. S ne érintsd avatlan kezekkel a gyümölcs-hamvát, mert azt sohasem pótolhatod. Abban

a kis agyvelőben egy szép jövő ezernyi eszméje kezd örült tánczot járni. S az ifju kép-zület elővárásolja a leány-élet édességeit; az udvarlást, a bálokat, a szerelem, a há-zasságot, de csak ugy, hogy mikor egy re-mek festményt látynonál látunk. Szeretné ha látköre tisztalna, szeretné, ha már ő is e tündéres életét élne. S ez a leány tizenha, évesnek mondja magát, mert nagy leány akar lenni.

S most egy nagy lépést. A telt haris-nyák ingerlő formáit mindinkább elfödi a hosszabbá lett ruha. A fejlődő kebel mester-séges uton nyert tetszavgyó formát. A leány kezd érezni, kezd tudni! A férfi egészen más lény előtte, mint eddig, kezd érzékeny és ingerlékeny lenni, kezd hiú és tetszavgyó lenni: belőle baktisch lett. Arról a szép fest-ményről lehullott a titokzatos lepel, de még messziről látja csak. Ezezi, hogy azok a cso-dás regék, melyek a leányok a regényes viszonyokról, a kalandos szerelemről, az édes udvarlásokról regélnék, még messze vannak, szeretne közelebb lenni. — Ezezi, hogy a délczeg leventék és daliás gavallé-rok még nem udvarolnak neki, pedig azok a kedves férfiak milyen szépeket tudnak, mondani.

Tehat őt még nem veszik komolyan le-ányzámban. Ah, ez ugy fáj, ugy sért.

S kérdez meg a tizenöt éves leányt, hány éves, azt feleli:

— Még csak tizenhét vagyok, — mert érett leány akar lenni.

S menjünk egy évvel odább. Már kinő jár a baktisch évekéből. Kezdi társaságban színházba és bálókba vinni, kezd titkon re-gényeket olvasni, tetszik neki a szép társaság, hol férfiak vannak, oly érdekes a színház, hol szerelem játszának, és oly szórakoztató e mulatság a férfiak karjában. S a regény aztán elmeséli, hogy mire képes a férfi a lányért . . . de ni, hiszen érte még áldozatot nem

példának leküldése végett Nagyméltóságodhoz kérelemmel is járunk.

Noha e törvényjavaslat ennek dacára részünkre még nem küldetett, mindazon által czél szerűnek találjuk, hogy ügyvédi kamaránk az ügyvédi rendtartásról szóló törvény 19. §-ának első bekezdésében és 21-ik szakaszának 7. pontjában az ügyvédi kamarák részére biztosított jogokkal élve a képviselő házban nem sokára tárgyalás alá kerülő fontos törvényjavaslat irányában véleményét Nagyméltóságodhoz és a képviselőházhoz intézendő feltevéseiben kifejezésre juttassa.

Ezen állás pontból kitolyólag kamaránk beható tárgyalás alá vette a törvényjavaslat alapelveit úgy általánosságban mint részletes intézkedéseiben, s noha végeredményében azon megállapodásra jutott, hogy a törvényjavaslat a benne foglalt egészséges reform gondolatok és számos gyakorlati szempontokból kiválóan hasznos újításai miatt örömmel kell üdvözölnünk: kamaránk mégis teljesen egyet ért a magyar jogász világ ama kitűnő képviselőivel, s ezek között Nagyméltóságoddal, a kik e törvényjavaslatot koránt sem tekintetik ama rég óhajtott szervezeti alkotásnak, a melytől bírói szervezetünknek, mint az általános jog reform legfőbb elő feltételének végleges megállapodását várjuk.

Ha azonban a mai körülmények között ezen általános és végleges reformok csak lassu előkészítésre lehetségesek, s ha a királyi ítélőtáblák decentralizációjának — azon remélhetőleg nem túlságosan hosszú idő alatt is, míg a polgári és büntető eljárásának megigért s a szóbeliség és közvetlenség szerinti reformja bekövetkezik — gyakorlati hasznát akarjuk venni a jog szolgáltatás javításának szempontjából is; csak helyeselnünk lehet a javaslat mindazon intézkedéseit, a melyek a fokozatos felügyelet lehetővé tétele által az első folyamodású bíróságok ügyvitelének hatályos ellenőrzését létesítik.

Ezen felfogásból kiindulva kamaránk elfogadta a törvényjavaslat 13. §-ának a rendeltetésre vonatkozó intézkedését is, miután azon meggyőződésnek ad kifejezést, hogy ezen intézkedés a felső bíróságok kezében soha sem fog az alsóbb bíróságok függetlenségének sérelmére alkalomul szolgálni. A bírói függetlenség sérelmének azonban kamaránk még csak látszatát is messze elakarván kerülni, a harmadik §-ban ama rendelkezést, hogy a felügyeleti hatóságok, mint az igazságügy miniszternek, közzegesen járjanak el, a képviselőház igazságügyi bizottságának módosításához képest törölnöndök s a felügyeletet az igazságügyminiszternek csupán vezetése, ellenőrzése alatt és utasítása szerint gyakorlandónak javasolja.

A bírói képesítés emelésére vonatkozó törekvéseit a törvényjavaslatnak ugyan örömmel constatajuk, másfelől azonban élénk sajnálatunkat fejezzük ki a fölött, hogy a törvényjavaslat a bírói és ügyvédi képesítés rég óhajtott egyesítését mellőzve a külön gyakorlati bírói vizsga rendszerét tartotta fenn. — Biráink tekintélye az általuk kiszolgáltattott igazság souverain hatalma, a jogkereső közönség érdeke egyformán megköveteli, hogy a feleket képviselő ügyvéd s a felek ügyében itélő bírói képessége között lehetőleg minden különbség megszűnjék s az alaki képesség különbségének ok nélküli fentartása végre valahára mellőztesse. — A 2-ik fejezetet ezen szempontból módosítandónak tartjuk, valamint biráink gyakorlati képességének szempontjából mellőztetni kívánjuk a 22-ik §-3-ik pontját, mely szerint jogtanárok is kinevezhetők lennének a gyakorlati pályán való működés elő feltétele nélkül, továbbá a 4-ik pontnak azon intézke-

dését, mely szerint az igazságügy miniszterium hivatalnokai is kinevezhetők volnának, még ha gyakorlati bírói, ügyvédi vagy ügyészi működést nem tudnának is kimutatni. Az első folyamodású bíróságok színvonalának emelésére czélzó intézkedések között örömmel fejezzük ki a felet, hogy az előléptetésre érdemesek eddigi alkalmazásukban az előléptetés dacára is meghagyhatók lesznek, azonban kifejezést kívánunk adni ama reményünknek, hogy az ily módon való előléptetés csak a valóban érdemeseket fogja érni.

Az egyes bírói rendszernek a bírói noviciatusnak a 34—37 §-okban foglalt szervezése által bekövetkező reformját fölötté üdvösnök tartjuk. A járásbíróságok jogszolgáltatásának minél hathatósabb javítása szempontjából azonban nem tartjuk feleslegesnek azok területének czél szerű beosztását s illetőleg a kisebb forgalmu járásbíróságok megszüntetése árán a nagyobb forgalmuak mellett újabbak szervezésének kívánatos voltát hangsúlyozni.

Általában pedig úgy vagyunk meggyőződve, hogy első folyamodású bíróságaink javításának kérdése elválaszthatlanul össze van kötve az azoknál alkalmazott bírák javadalmazásának számba vehető emelésével, közelibbről pedig a nagyobb központokon és a kisebb igényekkel járó vidéki helyeken működő bírák fizetése közötti fokozatosság behozatalával.

A bírák és albíráknak a curiához tanács jegyzőül való behívását mint az illetők magasabb gyakorlati kiképezésének egyik határozó eszközét szintén helyesléssel fogadjuk, a mennyiben azonban az ily berendelések következményei a bírák áthelyezhetőségének alapelvét bizonyos mértékben alterálják: az 55-ik §-hoz azon módosítást javasoljuk, hogy az illető bírák és albírák tanácsjegyzői működésük lettele után lehetőleg előbbi székhelyükre helyeztessenek vissza.

Az országos összlétszám és rangsor megállapítását a törvényjavaslat legsikerültebb intézkedései közé sorozzuk, melyektől biráink helyzetének állandó biztosítását és fokozatos emelkedését reméljük s az által általában az egész magyar jog szolgáltatás magas fokú fejlődését várjuk.

A jogszolgáltatás ily általános fejlesztésére vezető tényezőként üdvözöljük az új kir. táblák kebelében alakítandó elnöki tanácsokra és állandó bizottságokra vonatkozó kiválóan becses reformokat.

A törvényjavaslat czél szerű rendelkezéseinek összhangját azonban sajnosan zavarja meg a vizsgálati bírói intézménynek a 33-ik §-ban foglalt fél reformja. Gyakorlati nehézségek s főképen a bírói létszám csekélyisége miatt sajnálkozással bír meggyűdödni vagyunk kénytelenek ugyan a törvényjavaslat amaz intézkedésében, hogy csekélyebb fontosságú ügyekben enzentul is járhatnak el vizsgálóbírák nem az igazságügyminiszter által kinevezett vizsgáló bírák, hanem az elnök által kirendelt jegyzők is: mindazonáltal ott, hol vagyonról, szabadságról és becsületről van szó, minden lehető garanciát megakarnánk teremteni az egyéni tévedések és a büntető eljárás legfontosabb tényezői, a vizsgáló bírák függetlenségének csorbítása ellen. Azért míg egyfelől a büntetőnek csekély és kevésbé csekély fontosságúakra való osztályozásán nem tartjuk bármily megbízható elnöki discretio feladatának, másfelől nem tekinthetjük helyeseknek a törvényjavaslat azon intézkedéseit sem, melyek szerint a nem igazságügyminiszteri kinevezés folytán működő vizsgáló bírák, az igazságügyminiszter megbízásából vizsgáló bírákként működő tör-

vényszerű biráktól, mint azok szellemi vezetése alatt állók szolgálati viszonyukból kifolyó függő helyzetbe jutnának. A 33-ik §. idevonatkozó intézkedéseit ez szerint törölnöndöknek s mindazon ügyeket taxative, a törvényben felsorolandóknak javasoljuk a melyekben vizsgáló bírák gyanant nemcsak igazságügyminiszteri kinevezés folytán ilyenekül működő bírói személyek járhatnak el.

Az imént kifejezett aggályok is igazolják mennyire jogosult azok várakozása, a kik a bírói szervezet czél szerű átalakítását az eljárás reformok nélkülözhetetlen elő feltételének tekintik. A most tárgyalt törvényjavaslat ezen nagy czélhoz egy lépéssel mindenesetre közelebb visz, s mert megvagyunk rólla győződve, hogy az általunk javasolt módosítások e czélhoz bennünket meg közelebb juttatnak, kérvünk kell azoknak lehető figyelembe vételét.

Kelt Debreczenben az ügyvédi kamara 1891. Ápril hó 19-én tartott közgyűléséből.

Dr. Nagy Lajos,
titkár.

Dr. Kola János,
elnök.

Napi hírek.

Tájékoztató.

Nagy étahangverseny vasárnap és ünneppnapokon 4 órák a „Margit fürdő” nagyerőműben.

Museum a kollegiumban nyitva vasárnaponként délelőtt 10-11-ig.

Anyakkönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. n. 3—7-ig.

Apr. 26. Közgazdasági bank alakuló közgyűlése az ipar és keresk. kamara helyiségében.

Apr. 26. Csokonai kör közgyűlése.

Apr. 26. Polgári ötvész társulat közgyűlése.

Május 3. Reményi Ede hangversenye a „Bika” díszteremben.

Május 5. Királyi táblák működésének megkezdése.

Május 9. Nyomdász majális a „Margit” fürdő díszteremben.

Május 14. Hajdúvármegye tavaszi közgyűlése.

Május 21. Egyházközségi közgyűlés kezdete a főiskola tanácstermében.

— A „Csokonai kör” közgyűlése Vasárnap délelőtt 10 órakor tartatik meg hárosháza nagytanácstermében. A gyűlésre a meghívók az egyes tagoknak már szétküldettek. A közgyűlés tárgya a kör múlt évi működéséről szóló jelentések, számadások, betérjesztések tárgyalása, valamint a választmány újja alakítása leendő.

— Szakszó Rezső fekosztó, a ki még mindig súlyos betegnek fekszik szép vizsgálati levelet küldött gróf Zichy Géza, a ki forró baráti szeretettel kíséri figyelemmel napról napra a beteg hogylétét. A levél kedélyes hangon van tartva, hogy lám neki a félkeze hányzik s mégis jó egészségben él, a prépost ur is így élhet fellábbal is a hosszú reverenda alól nem is fog látszani, hogy a szeretet prépostnak mülába van. — Az amputatóról, melyet Dr. Kovács József egyetemi tanár végzett az orvosok és a közönség közt sok mindenféle híreket beszélnek városzerte, de ma még tartózkodunk e hírek szellőztetésétől.

— A közgazdasági bank részvénytársulat részvényeinek jegyzésére, illetve a jegyzett részvényérték 10%-ának befizetésére kitűzött határidő a mai nappal lejárt és örömmel konstátálható, hogy a kibocsátott 2000 drb. részvény nemcsak jegyezett, hanem még mintegy 40,000 forintul tulajdonságok is történtek, s a részvény értéke 10%-ának kötelezett befizetése is az alírók részéről oly pontosan eszközöltetett, hogy ma reggelig mindössze két részvényes nem fizette be a rekeső százalékot; tekintve azonban, hogy az illetők jónévi cseégek, valószínű, hogy a mai nap folyamán ok is teljesítik ebbeli kötelemüket. Most tehát a bank megalakítására nézve mi akadály sem forog fenn többé, s így az alakuló közgyűlés a helybeli kereskedelmi és iparkamara helyiségében jövő vasárnap délelőtt a kibocsátott meghívók értelmében meg fog tartatni.

— Leugrott az induló vonatról. A debreczeni nagy állomáson tegnap csaknem az életével fizette meg tévedését egy talusi asszony. Hadháza való özv. Putnoki Mihályné Baranyi Julianna tegnap délután az ebési állomásig jegyet váltott, hogy egyik ebési őrháznál lakó testvéréhez Zavilla Józsefnéhez menjen. A felzállásnál azonban az egymás mellett álló indulásra kész vonatokat összevetésztette s a Püspök Ladány felé induló személy vonat helyett a szatmári vonatra szállott fel, mely épen indult. — Csak azután tudta meg Putnokiné, hogy a vonat nem az Ebess felé megy. Felnyitotta az ajtót s torkaszakadtából kiabált: „Alljanak meg! Alljanak meg!” A zajban a mozdonynál senki sem hallhatta meg a kiabálást; de Putnokiné nem is sokat várt, hanem karján lévő kosarával kiugrott a még nem teljes sebességgel robotgó vonatról. A közelben lévőben meg hült a vér s a kik borzadva gondoltak arra a szörnyű látványra, a mikor a vonat kerekai összeroncsolnak egy szegény asszonyt. — Putnokiné szerencsére a vonat kerekéitől tá-

volabbra bukott ki egészen a szomszédos, vágányra a harmadik váltó irányában. Fejét a balhálánték felől belevágta a síbe s egész arcát elborította a vér. — Vasuti munkások emeltek fel az eszméletlen állapotban lévő asszonyt s bevitték az időház egyik szobájába, a hol dr. Popper Alajos vasuti orvos nyújtotta neki az első segélyt. A szerencsétlen először Szilágyi Péternének és Kabára valónak mondotta magát; csak később, mikor újra eszmélt, diktálta be igazi nevét. — Míg sebet borogatták, a nyálvalytörés jelei mutatkoztak rajta. Beszállították a közörszobába de nem akart ott maradni, ezért ott nem is fogadták el. Onnan vitték Ujházy Károly kerületi orvoshoz, a ki ápolás alá vette.

— Czöllővészlet. A polgári lövészársulat f. hó 26-án az az vasárnap délután, a czöllővészletet megkezdte. Díjak, mint a előző években, úgy az idén is a következők; a legjobb szöglovészért 1 drb. 10 frkos arany, a második szöglovészért 1 dr. 5 frkos arany, a legjobb mélylovészért, 1 drb. 2 frtos tallér, 20 lövés közt a legtöbb köört 1 drb. 1 frtos tallér. Lőhetni saját és a lövőide fegyverével, melynek őrmérete 12 milliméternél nem nagyobb. A czöllővészlet, mely minden vasárnap szokott tartatni, a casinó szegletén kitűzött zászó jelzi.

— Nagyszerű irodalmi pályadíjakat tűzött ki az új „Magyar Hirlap.” Olyan pályadíjakat, a melyek valósággal páratlanoknak mondhatók, s melyeknek a legnagyobb lelkesedésre kellett fakasztani mindazokat, kik a magyar irodalomnak hű szolgái. A „M. H.” egy két ives elbeszélésre 100 aranyat, egy rövidke tárczára pedig 40 aranyat tűzött ki. Ilyet még nem tett a m. t. акадеmia sem, s hogy ezuttal nem hamburgról van szó, nem ki nem adandó pályadíjakról, hanem nagyon is komoly dolgról, azt bizonyítja, hogy a díjakat az a r a n y l a g l e g j o b b m u n k á k n a k i a d j á k. Gratulálunk a Magyar Hirlapnak. — De egyuttal nem mulaszthatjuk el azon észrevételünket megtenni, hogy ezuttal ismét azon sajnálatos tapasztalatot tettük, hogy a magyar sajtóban a legvárabb, legmellettebb gyermek a magyar irodalom, mert ime nem akadt egyetlen egy fővárosi lap sem, mely erről a szép irodalmi áldozatról tudomást vett volna?

— Palotai Piroška, a debreczeni közönség kedvence a nemzeti színházban vendégképen lépett fel s a közönség nagyon kedvezően fogadta. A „Fővárosi Lap” így ír a kiasszonyról: Azóta, hogy a nemzeti színházról elszármazott, a vidék egyik első rangu színpadján bőven nyílt alkalma a gyakorlatra, amittől aztán tehetség, melynek szép jövőt jósoltunk mindig, tetemesen megismosodott és önállósá fejlődött. Egészen beletalálta magát ismét a nemzeti színház magas színvonalu ensembléjába a melynek különben az előtt is rokonszenves alakja volt. Az „Örök törvény” Sylviját, Csillag Teréznek e nagy hatása szerepét játszotta, s hogy Csillag Teréz után is megálta helyét, ez már magában véve is szép siker. Ha még hozzá tesszük, hogy a közönség minden felvonás után háromszor négyezer hívta a lámpák elé s e mellett nyílt színen is többször és zajosan tapsolta, ezzel jeleztük azt is, hogy a kiasszony sikere a közönség jóval fölül emelkedett s azt is, hogy a közönség nagyon szivesen látja.

— Hajdúvármegye népoktatásügye. Kiss József Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye tevékeny tanfelügyelője beklődte hozzánk tanügyi jelentését Hajdúvármegye (Debreczen kivételével), 1889—90. iskolai évi népoktatási állapotáról. — Ezek az évi jelentések mindig újabb meg újabb adatokat hoznak elő vármegyénk népoktatásügyének fokozatos fejlődéséről. — Látjuk e jelentésekben, hogy a tanfelügyelő szakadatlan buzgalma s a hitefeleketek és községek áldozatkészsége virágzó állapotba helyezték tanügyünket s a meglévő hiányokat sietve törekzenek új iskolák építése, új tanítói állományok létesítése s a rendes iskoláztatás által pótolni. — Ezt az öröndes fejlődést híven tünteti fel a jelentéshez csatolt ama kimutatás, is mely Hajdúvármegye (Debreczen kivételével) 1889—90. isk. évi népoktatási állapotát összehasonlítja az 1876—7. évi állapottal.

	1889/90.	1876/77.
Tanköteles 6—15 éves	21928	20273
Iskolába járó 6—15 éves	20038	15458
Iskolába nem járó 6—15 éves	1892	4815
Felekezeti elemi népiskola	79	56
Községi elemi	2	1
Polgári iskola	1	1
Iparos iskola	3	—
Óvoda	3	—
	88	58
Elemi népiskolai tanító	153	118
Polgári iskolai	4	4
Iparos iskolai	8	—
Óvónó	3	—
	168	122

Az iskolai jövedelmek és kiadások 1889—90. 147504 frt. 1876—77-ben 65463 frt. Tanítók fizetése 1889—90-ben 93796 frt. 1876—77-ben 58323 frt. A jelentés többi részét szintén üsmertetni fogjuk.

az övé, azé a csinos ifjú lehetne. De hiszen még fiatal! Fiatal? Kérdezze csak meg, ügyes udvarló ur, hogy hány éves?

— Bezzeg öregedünk, tizenkilenc: mert mennyasszony akar lenni.

A leány tizennyolcz éves. A leány tizenkilenc éves. A legszebb kor. Az a szép kor, amidőn a nyíló rózsabimbót letépik, mikor a nap aranyugára a maga teljes tűzéval ragyog, amikor a nemes gyümölcs megérett, hogy izleljék. Arany álmokat sző! Atélt leány-picziny eleményeiből koszort fon és azt találja, hogy mindez csak gyökérnélküli virág. Kigyulad lelkében a gyönyör és vágy mámorító érzete, mely kebelét oly meleg szenvedéllyel tölti el, kigyulad a szívnek az a sokféle kéjes vágya, melyet a szerelem plántál el és mely kiolthatlan szomjúságot kelt fel benne. Asszony lenni, ez az ő ideálja. És óvakodjál ilyenkor megkérdeni, hogy hány éves, mert magadra zudítod a kis édes haragját! Ha tizennyolcz, vagy tizenkilenc éves, akkor ez az egyetlen időszak, midőn állítasz megegyezik a matrikulával és hogy mégis mért nem mondja, azért, mert tudatában van annak, hogy 18 és 19 annyi, minthogy: ime, asszonyoknak való vagyok.

De hogyha husz éves lett a leány! Ha átélvezte a leánykor édességeit, ha idegeit folytonosan lánban tartja a jövő reménye, ha lelkét ingerli az a kimondhatatlan szenvedély, mely csak női lélekben lakozhatik és ha az az ohaj nem teljesült, ismét változik a leány! Szabadabb lesz, nem oly zárkózott modoru, nem oly arrogáns. Mintha tudná, hogy hiszen ő már megérett a házasságra, olyan sóvár minden pillantása, melylyel a férfiakat nézi.

Az a sok tilos édes, melyet a házasság szentesít, az enyelgés, az ölekezés és a csókolódzás elvesztették reájuk azt az ingert, melylyel mint fiatal leányka volt reá, ő már

nem csemege után áhitozik, hanem eledel után! Beleunn mindenbe. Az udvarlást csak előcsatározásnak nézi, de kifejtí a tetszelgés minden művészetét arra nézve, hogy tessék, mert hódítani akar.

Mesterséges szerekek nyul, szerepelní akar, vezérszeret játszik. Különczözé válik. Sajátságos elvei vannak. Szélsőségek felé hajlik, de mindenek fölött igen könnyen elhiszi, hogy szeretik. Kedve jár, előkény könnyen hajlik ártatlan csábra, csókra, ölelésre, de csak az ne kérdezd tőle, hány éves.

Még csak tizennyolcz, mert még mindig e korban szeretne lenni.

Úgy van a huszonkétéves leánynyal is.

A huszonhárom éves leány már aggódni kezd. Ifjúkora szivárányszínű ábrándjai mellett hajótörött reményeit látja. Fél attól az állapottól, mit aggzúzasságnak mondunk remeg, hogy leány marad és irtózik a gondolatától, hogy nem fog részt venni a házasság élet örömeiben. Par-foroe férjhez akar menni és néhány éven át 18—19 évesnek mondja magát, míg nem később jön az ősz, az élet ősze, s ha 27—28 évesé válik, a meggyűdött képelet megtanítja őt barátságára azzal a gondolattal, hogy nem áldozhat szenvedélye oltáron, hogy az élet igazi örömeiről le kell mondania.

Már ekkor mindig, mindig fiatalabbnak mondja magát, ha azután belép a harminczas éveibe, amikor már kijózanodik az ifjúkori ábrándok álomittas tündérvilágából, oh, ha jó olvasóm akkor kérdezed, hogy hány éves — — azaz pardon, hiszen akkor nem is kérdezted, mert már nem érdekel, hány éves?

X.

— A közgyűlés lentést te nevezetese felette szű sére, s töl számaru d 1893-ban a nemű jelen az építésre e z e r for 45000 frt. építésre; e mástélmill álló azon vertalásra még kifize mutatkosik költségek stb.) levon tésére lesz újabb jelen

— Ha Szijjártó Z temetése 2 tje és s z s ő 5 év baton 3 ór testvérei á n n a őz 43 éves ko 3 órákor D a n k ő t

— In zöldséget s dik egyröl kereskedő. Görzöb, s utca Czég

— Ké 5-én utóáll szító paran Előállítat iveri ide ér sorozásról sötélesek l. Az utóállít ról: Mayer főhadnagy, parancsnok Szepessy fő Polgári Ré Simonfy Ján novics Ján Sámuel orv

— De törvényszék ápril 11-től rék és hite neje Harsás földévet 16 Csapó Zsu Kovács An kaszálóját nyes Borbá társai házi Józsefné Ké gyermekein zébet ház Ritoók Zsu Bélanénak a Hegedűs Ju 6. Boda Ist Boda Maria fele részille István és n sányi János szőlőjét 15 Geróns Ján széna ond Szegedy Ist Gyulay Ist földét 400 t Varga Erzs Konecz Juliá nézett 360 t neje Konyár frtért. 13. lianna vesző csapó kertje neje Major zát 550 frt Wegner P. Szabó Gábo 16. ifj. Sárk veszik özv. ebsi tanyá János és ne és neje Gör 380 frtért. Erzsébet ves forintért.

— De törvényszék ápril 11-től rék és hite neje Harsás földévet 16 Csapó Zsu Kovács An kaszálóját nyes Borbá társai házi Józsefné Ké gyermekein zébet ház Ritoók Zsu Bélanénak a Hegedűs Ju 6. Boda Ist Boda Maria fele részille István és n sányi János szőlőjét 15 Geróns Ján széna ond Szegedy Ist Gyulay Ist földét 400 t Varga Erzs Konecz Juliá nézett 360 t neje Konyár frtért. 13. lianna vesző csapó kertje neje Major zát 550 frt Wegner P. Szabó Gábo 16. ifj. Sárk veszik özv. ebsi tanyá János és ne és neje Gör 380 frtért. Erzsébet ves forintért.

— De törvényszék ápril 11-től rék és hite neje Harsás földévet 16 Csapó Zsu Kovács An kaszálóját nyes Borbá társai házi Józsefné Ké gyermekein zébet ház Ritoók Zsu Bélanénak a Hegedűs Ju 6. Boda Ist Boda Maria fele részille István és n sányi János szőlőjét 15 Geróns Ján széna ond Szegedy Ist Gyulay Ist földét 400 t Varga Erzs Konecz Juliá nézett 360 t neje Konyár frtért. 13. lianna vesző csapó kertje neje Major zát 550 frt Wegner P. Szabó Gábo 16. ifj. Sárk veszik özv. ebsi tanyá János és ne és neje Gör 380 frtért. Erzsébet ves forintért.

— De törvényszék ápril 11-től rék és hite neje Harsás földévet 16 Csapó Zsu Kovács An kaszálóját nyes Borbá társai házi Józsefné Ké gyermekein zébet ház Ritoók Zsu Bélanénak a Hegedűs Ju 6. Boda Ist Boda Maria fele részille István és n sányi János szőlőjét 15 Geróns Ján széna ond Szegedy Ist Gyulay Ist földét 400 t Varga Erzs Konecz Juliá nézett 360 t neje Konyár frtért. 13. lianna vesző csapó kertje neje Major zát 550 frt Wegner P. Szabó Gábo 16. ifj. Sárk veszik özv. ebsi tanyá János és ne és neje Gör 380 frtért. Erzsébet ves forintért.

Ma de szab. hir. D rosi bizotts

